

KONVERZE A DOSTAVBA AREÁLU PIVOVARU V BUŠTĚHRADĚ Daniela Vávrová

KONVERZE A DOSTAVBA
AREÁLU PIVOVARU V BUŠTĚHRADĚ
zpracovala **Daniela Vávrová**pod vedením **doc. Ing. arch. Jana Jehlíka**<u>FA ČVUT 2010/2011</u>

na titulní straně: západní pohled

ZPRÁVA

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY			
AUTOR, DIPLOM, AR 2010/2011, LS	INT: DANIELA VÁVROVÁ		
NÁZEV DIPLOMO (ČJ)	VÉPRÁCE: REKONSTRUKCE A DOSTAVI PIVOVÁRU V BUŠTĚHRA	BA AREÁLU	
(AJ) RECONSTI	CUCTION AND COMPLETION OF THE COMPLE		
Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Jan Jehlik Ing. arch Vaclar Skarda	Ústav: 15119	
Klíčová slova (česká):		LENT, REKREACE, SLUŽBY, MĚSTSKÝ PROSTOR, IDENTITA	
Anotace (česká):	UKOLEM NÁVRHU VE NALEZT NA ZÁKLADE PRŮZKUTÍV A ANALYZ OPTIMALNÍ ŘEŠENÍ AREALV Z HLEDISKA PROSTOROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ I FUNKČNÍHO VYUŽITÍ. ZEJMENA PRO MÍCTNÍ OBYVATELE.		
Anotace (anglická)	THE DESIGN TASK IS TO FIND AN OPTIMAL SOLUTION FOR THE AREA, BASED ON THE ANALYSIS AND RESEARCH, IN BOTH TERMS OF SPATIAL ORGANISATION AND FUNCTIONAL RECOVERY, ESPECIALLY FOR RESIDENTS.		

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s "Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací." (Celý text metodického pokynu je na www FA studium/ke stažení)

V Praze dne 20. května 2011

podpis autora-diplomanta

Architektonické a stavebně technické řešení

1.1 Technická zpráva

- 1.1.1 Analýzy, rozbory
- 1.1.2 Návrh a zdůvodnění změn
- 1.1.3 Materiálové varianty, konstrukční řešení, bezbariérové řešení
- 1.1.4 Výměry bytů

1.2 Výkresová dokumentace - portfolio

- 1.2.1 Situace M1:10000, schémata města
- 1.2.2 Současný stav
- 1.2.3 Návrh schémata areálu, situace areálu M1/500
- 1.2.4 Půdorysy M1/200
- 1.2.5 Pohledy, řezy M1/300
- 1.2.6 Skicy
- 1.2.7 Vizualizace

Technická zpráva

1.1.1 Analýzy, rozbory

a) Poloha, rozloha a struktura města Město Buštěhrad se nachází ve středních Čechách, nedaleko Kladna a hlavního města Prahy. Se svými 2732 obyvateli má spíš vesnický charakter.

Základní údaje Kraj: Středočeský Okres: Kladno

Nadmořská výška: 322 m n.m.

Počet obyvatel: 2 732 Průměrný věk: 38.62 Katastrální území: 761 ha

Počet domů: 890

Pohyb obyvatelstva (za rok 2003): živě narození 34 zemřelí 28 přirozený přírůstek 6 přistěhovalí 52 vvstěhovalí 43 přírůstek stěhováním 9 celkový přírůstek 15 sňatky 11

rozvody 6

PRŮVODNÍ ZPRÁVA EBERERE

Bilance dojížďky za prací Údaje jsou platné k 1.3.2001 obsazená pracovní místa 714 zaměstnané osoby 1121 dojíždějící do města 440 vylíždějící z města 847

Zdroj: www.mestobustehrad.cz

Návrhu dostavby greálu předcházely analýzy a rozbory historických podkladů. mapových podkladů, a dále také osobní průzkum města a rozhovory s místními obvyateli. Pro návrh funkcí areálu (zadání v tomto směru bylo volnější, s ohledem na soukromého investora) byly směrodatné tyto faktory: poloha města vůči Praze a Kladnu, kvalita a dostupnost místních služeb. kvalita veřejného prostoru tvořícího identitu místa a sloužícího k rekreaci a sportu. Pro návrh koncepce byl směrodatný charakter města a typický charakter českých měst v dané oblasti s podobnou velikostí. Průzkum ukázal, že v obci se nachází základní služby, lékař (i někteří specialisté), základní i mateřská škola, domov s pečovatelskou službou, základní umělecká škola, kulturní centrum a zámek (zatím v rekonstrukci) se zámeckým parkem. Městsky významný je bývalý pivovar, o němž první zmínky sahají už k roku 1548, při čemž barokní rekonstrukce byla dokončena v roce 1755 Anselmem Luragem. V okolí pivovaru je několik zrekonstruovaných kapliček, které podtrhují venkovský charakter obce. Ve městě chybí restaurační zařízení a kvalitněiší zázemí pro rodiče s dětmi, rovněž chybí plochy kulturního a sportovního vyžití pro mládež. Velkým nedostatkem města je fakt, že nemá prakticky žádné náměstí. Zmírňující tento fakt na druhou stranu je, že prostory pro vybudování náměstí ve městě jsou, a že je tu tudíž dostatek příležitostí k dalšímu rozvoji.

Velká část obyvatel dojíždí za prací buď do Kladna, nebo přímo do Prahy, je proto na místě přinést taková řešení, která budou v souladu s tímto rytmem, ale která zároveň neopomenou, že lidé, kteří zůstávají ve městě přes den, potřebují každodenní kvalitní zázemí.

b) Poloha, rozloha areálu

Samotný areál bývalého pivovaru se nachází severně pod zámkem, solitérně mezi starší zástavbou Buštěhradu, v těsné blízkosti soustavy rybníků. Poloha areálu je podélná, na ose sever-jih, což umožňuje ideální orientaci budov východ – západ. Rozměr S-J osy areálu je 111 m, V-Z osy pak 50 m. Na západ od areálu se rozprostírá vodní plocha, na východě navazuje Mariánské náměstí, za kterým končí město poslední řadou domů a parcel. Mariánským náměstím prochází silnice III. třídy, která vede od centra směrem k přípojce na dálnici.

c) Budovy areálu

V areálu se nachází několik budov, je to budova A s hvozdem, navazující budova C a budova D, dále to jsou dva obytné domy.

Stavebně historická charakteristika

Situace

Areál někdejšího pivovaru zabírá větší část plochy někdejší návsi – obdélné plochy, kolem níž jsou situovány historické objekty někdejších zemědělských usedlosti. Tato část obce leží v rovném terénu, zařímco jižnějí ležící svah jskloněný k severu) vyplňují drobnější objekty v kategorií chalup a domků, jejichž značný počet souvisí s existencí sídla někdejšího panství. Zámek, navazující na starší hrad, je situován na hraně zmíněného svahu. Východně ad zámku se rozkládá někdejší velký hospadářský dvůr: obec je tudíž charakteristická výrazně proměnlivým měřítkem budov ve svých jednotlivých enklávách. Podle situace pod hrází rybníka navázal žřejmě pivovar na existencí staršího mlýna (na mapě stablního katastru z roku 1840 je ještě patrný situace napojení vody z rybníka k severním čelům objektů). Kromě menších objektů a přistavků tehdy pivovar tvořily tři v zásadě dochované velké zděné patrové objekty, situované paralelně ve směru sever – jih. Hlavní objekt (dnešní část A a C) ještě neobsahoval mladší věžovou přístavbu hvozdu se schodíštěm (dnešní část B), ani přistavbu s kotelnou, uhelnou a komínem, z větší části zbořenou (dnešní část

Severní budova s valbovou střechou (dnešní čp. 150) nebyla tehdy s pivovarským areálem spojena tak bezprostředně, jako dnes. Přímou součástí pivovaru byl východní objekt (E), zaznamenaný mapou SK v dochovaném rozsahu, ale ještě bez západního rizalitu (ten obsahuje vstup a schodiště – oboje pozdně klasicistního charakteru asi ze 3. čtvrtiny 19. století). Tato budova (s dnešním čp. 111), přestavěná na byty, je pozoruhodná napohled barokní mansardovou střechou (obsahující ve svém zlomu i náročně provedenou dřevěnou římsu). Překvapivý jednotný prostot této střechy je tvořen skružovou konstrukcí, která mohla vzniknout nedlouho před pořízením mapy SK – někdy ve dvacátých až třicátých letech 19. století.

Hlavní budova pivovaru (čp. 112) má zřeimě v celé své délce barokní jádro. Nasvědčují tomu dochované konstrukce ve spodním podlaží, zejména v jeho jižní části, kde ve vícelodním sálovém prostoru existují pozdně barokní klenby křížového typu s půlelipsovými pasy a dále k severu ještě klenby s velkými pětibokými výsečemi (jedna z nich s kláštemím tvarem). Spolehlivě barokní klenby se tedy vyskytují v jižní polovině budovy, jistě někdejší sladovně. V západní části zmíněného sálového prostoru se charakter kleneb mění – pilíře isou tu zesílené a klenební kápě mají plackový tyar, takže tu muselo dojít k přestavbě někdy v 1. polovině 19. století. Ještě dále k severu se charakter kleneb mění potřetí – jsou tu seamentové klenby se seamentovými pasy, provedené při velké přestavbě budovy někdy na přelomu 19. a 20. století. Dvě horní podlaží v jižní polovině pivovaru tvoří sálové prostory s dřevěnými trámovými stropy z přestayby někdy na přelomu 19. a 20. století, přičemž ve zvýšeném přízemí byly průvlaky pod těmito stropy nahrazeny ve 2. polovině 20. století ocelovými l nosiči. K velké přestavbě z přelomu 19. a 20. století patří i krov nad touto částí budovy – vaznicový se stojatými stolicemi a páry kleštin, které svírají osové sloupky. Součástí jižní poloviny pivovaru se sladovnou je věžový rizalit s homí klášterní klenbou někdeišího hvozdu, který rovněž náleží zmíněné přestavbě z přelomu 19. a 20. století. K této etapě patří i výrazná úprava průčelí celé stavby, tedy i severní poloviny objektu. Tato fasáda je narušena typicky socialisticky neurvalými zásahy, v nichž je možné pozorovat zbytky starších otvorů i úpravy povrchu klasicistního a možná barokního průčelí. Severní polovina hlavní pivovarské budovy, zřejmě s někdejší varnou, chladným hospodářstvím a expedicí, je výrazněji rozrušena novodobými úpravami. Z historického členění a vybavení tu zbývají jen fragmenty – v koncové severní části klenutý prostor s pětibokými výsečemi, snad ještě klasicistní, nejhlubší prostor se segmentovými klenbami s pasy z 2. poloviny 19. století a visuté dvouramenné schodiště z téže doby. Starší než nad jižní polovinou je tu kupodivu krov – Rankova typu, který může pocházet již z doby kolem poloviny 19. století (severní polovina této konstrukce je více postižena rušivými novodobýmí

zásahy). Vícekrát upravovány byly západní přístavby, jejichž nejhodnotnější součástí je vysoký cihlový komín. Ten signalizuje, že tu od 2. poloviny 19. století existovala kotelna, ve 20. století upravovaná a posléze devastovaná.

Datování a památkové hodnocení areálu

Jádro budovy někdejšího pivovaru v Buštěhradu (částí A, C) náleží do nepříliš početné hodnotné skupiny historických pivovarů, jejichž zachované jádro je starší, než z 2. poloviny 19. století (v této době vznikala řada nových velkých pivovarů nebo přestaveb, při nichž byly starší objekty likvidovány). Díky zachovaným klenbám v přízemí sladovny je jasné, že jádro objektu je pozdně barokní asi z doby kolem poloviny 19. století – do této doby zřejmě náleží jak stlačené klenby křížového typu, tak valená a kláštemí klenba s pětibokými výsečemí (pozdně barokní etapa je k roku 1755 spojována s činností architekta Anselma Luraga). Dispozice dlouhé budovy navzdory mladším úpravám odpovídá charakteristice pivovarů barokního a klasicistního stáří, což dosvědčuje srovnání se vzorovými výkresy pivovaru, publikovanými ve 20tých letech 19. století F. Jöndlem. Dnešní konstrukční výslavu horních podlaží dala budově přestavba (či spíše více přestaveb) ve 2. polovině 19. století na přelomu 19. a 20. století – z této závěrečné fáze pochází novorenesanční průčelí. V interiérech tu jsou zajímové zejména rozlehlé sálové prostory s archaickou skladbou trámových stropů. K těmto mladším úpravám náleží i přistavba věžového rizalitu s vertikálním hvozdem (B) u sladovny, která je pro pivovary z tohoto období zvlášť charakteristická, a samozřejmě vysoký cihlový komín. Z památkového

hledíska je možné i tyto úpravy pokládat za hodnotné a při úpravách je respektovat včetně celistvě zachovaných úseků výtvorně jednotného řešení novorenesančního průčelí. Joko obvykle nekvalitní až devastující jsou zásahy období socialismu z 2. poloviny 20. století. Ty je možné pokládat za rušivé a snažit se spojit potřeby zásahů pro nové využití s jejich odstraňováním. Památkově chráněný objekt někdejší správní budovy (E), díky mansardové střeše napohled barokní, představuje stavebně historickou hádanku díky konstrukci střechy, tvořené pod vnějším mansardovým tvarem celistvou halou s valbovou skružovou konstrukcí. Datování je možné sevřit přežíváním mansardových tvarů střech do cca třetiny 19. století a oblibou skružových konstrukcí jako technické novinky od dvacátých let 19. století. Budova tedy asi vznikla v této době (což by bylo snadno možné upřesnit dendrochronologickým

datováním konstrukčního ďřeva). Mladším zásohem v organismu tohoto objektu je přístavba západního rizalitu se schodištěm, provedená nejspíše ve 3. čtvrtině 19. století.

Prof. Ing. arch. Jiří Škabrada, CSc.

1.1.2 Návrh a zdůvodnění změn

a) Areál

Hlavní budova A s hvozdem je nejvíce zachovalou budovou pivovaru se zřejmou historickou hodnotou. Je ponechána s důrazem na co nejmenší zásahy do dispozic i do vnějšího vzhledu. V polosuterénu budovy, do kterého je vstup kvůli terénnímu zlomu jen z jedné strany, se nachází restaurace, bowling klub a provozně oddělitelná klubovna či koncertní sál. Restaurace pokračuje do přízemí, odkud je přístup přímo na západně orientované prostranství, které vybízí k umístění stolků v létě. V přízemí jsou také další oddělené provozy pro cukrárnu a pro obchod, opět přístupné od rybníka ze západu. V prvním patře a v podkroví jsou menší kanceláře. Zajímavým řešením a zároveň i nutností z hlediska prosvětlení prostorů je propojení pater v místě restaurace, a o patro výš v místě kanceláří (vzniká tím otevřený prostor galerie). Z hlediska dodržení podmínek pro vnitřní světelnou pohodu je také nutné zvětšit okna na jižní fasádě v přízemí a přidat střešní okna. Detailnější zpracování by mohlo počítat i se světlovody. Krov bude zateplen.

Navazující budovy C a D budou s přihlédnutím k současnému stavu, způsobeným nekvalitními zásahy, zbourány. Místo nich je navržen bytový dům s podzemními garážemi, tak, aby nenarušoval citlivé měřítko místa. Čtyřpatrový bytový dům sleduje hlavní římsu budovy pivovaru a má ideální polohu s okny na východ (ložnice) a na západ (větší okna obývacích pokojů a kuchyní). Je opticky rozdělený na dvě hmoty: Omítnutá, mohutnější hmota reaguje na hmotu pivovaru, vytváří nárožní ryzality a osy a končí tak, aby jižním cípem opticky uzavírala vzniklé náměstí. Zároveň umožňuje úzký průchod mezi pivovarem do malého intimního náměstí uprostřed kompozice, průchod, který z pohledu přes rybník nenarušuje homogenitu souboru. Druhý objem bytového domu je odlehčený, s dřevěným obkladem, a odklání se od omítnuté hmoty směrem k vnitřnímu náměstíčku. Je to objem, který převažuje v horních patrech, a který tím, že uprostřed celé kompozice ustupuje, ponechává celému domu dojem lehkosti. Zároveň je pomocí ustupování hmot docíleno toho, aby "skrytá" dominanta (v ose) celého areálu mohla vyniknout i bez nutného extrémního výškového rozdílu. Okna na západ jsou navržena poměrně velká, s výstupy na balkón. V návrhu to lze dovolit, protože převážnou část letního období budou zastíněna topoly na hrázi. Okna na východ jsou skromnější, aby byl ponechán soukromý charakter zahrady.

Centrální místo v areálu zaplní lehká, ale dominantní občanská stavba (knihovna, klubovny, mateřské centrum apod.). Je to místo, které zůstává od příchodu z ulice směrem od centra skryté, avšak kolemjdoucí tuší, že se zde cosi odehrává: Jednak dominanta mírně převyšuje zástavbu, jednak návštěvníka navádí tajemným úzkým průchodem mezi budovami. Práce s průhledy je jednou z nosných myšlenek a je inspirována množstvím podobných "myších děr", které jsou v menších městech a vesnicích typické (viz příklad přímo z místa – zámecké schody). Zrovna tak se počítá s okamžikem překvapení, když se za úzkým průchodem objeví intimní útulné náměstí, které je ovšem animované vstupem do bytovky, vstupem do občanské stavby a vstupem do trafiky (či pekařství?). Severní zavřený štít pivovaru, obrostlý břečťanem, je zde naprosto přirozený.

Zbylé stávající budovy areálu budou ponechány v nynějším stavu, je snaha obklopit je zelení a nechat jim co nejvíce místa při zachování adekvátních odstupových vzdáleností. Budovy jsou nerušeně opodál od centra aktivit.

b) Náměstí, okolí, město jako celek

Nosná myšlenka se týkala i principu třech různých prostorů – náměstí – s různým charakterem. Tato myšlenka se odvinula od prvotního zamyšlení se nad městem jako celkem: Jaký charakter by měla mít potenciálně nově vzniklá náměstí? Při pohledu na inverzní mapu Buštěhradu jsou patrné tři plochy, každá s různým charakterem: Prostranství na hlavních tazích se zastávkami MHD, plocha u zámku, plocha kolem rybníků a pivovaru. Nabízí se asociace s archtetypy: Na křižovatkách cest vznikne centrum komerční, aktivní, informační. U zámku vznikne centrum kulturní, reprezentativní, vzdělávací. U areálu pivovaru, čili v podzámčí – centrum rekreace, setkávání, odpočinku – centrum pro (převážně) místní obyvatele.

Podobně lze i samotný areál s okolím rozčlenit na tři zóny: Západní náměstí – centrum dějů (restaurace, hrací prvky..., stojany na kola, molo, pítko...). Náměstí uprostřed – intimní, skryté, spíš průchozí(?). Mariánské náměstí – poklidné, několik laviček, bydlení, jsou zde hodnotné prvky samy o sobě (kaplička, sloup, kaštan).

1.1.3 Materiálové varianty

a) objekt A (býv. pivovar)

Materiály: původní vápenné omítky, zdivo, kámen. Na střeše pálené tašky. Konstrukční systém zděný, střecha – vaznicový krov, zateplený, střešní okna. Novodobé stávající zásahy: ocelová traverza v podélné ose domu, je zde potřeba zachovat min. světlou výšku – návrh vybourání části stropů a spojení pater. Bezbariérové řešení toalet a přístupu do budovy viz půdorysy, použito dveří o sv. šířce 900 mm.

b) bytový dům

Materiály: šedobílá omítka, dřevěný obklad, skleněná zábradlí, stínící pergola a zároveň balkonová konstrukce ze dřeva. Ostatní stínící prvky: pozinkovaný tahokov. Na střeše extenzivní zeleň, ta bude také na části obytných teras. Konstrukční systém zděný, železobetonové stropy. Bezbariérové řešení zajištují výtahy, taktéž použití dveří o sv. šířce 900 mm ve společných prostorách. V garážích jsou vyhrazena 2 parkovací stání o šířce 3,5 m.

1.1.4 Výměry bytů a prostor

a) Bytový dům

Počet bytů: 13 Počet studií: 7

Počet parkovacích stání: 16 + 4 venkovní

Garáže

0.01 –výtah, schodiště 0.02 –výtah, schodiště 0.03 - zádveří 0.04 – garáže

Byt č./m2

1.01/38

1.02/35.5

1.03/96,5

1.04/86,5

1.04/66,5

1.06/57

Zázemí

1.07/110,4

1.08/10,8

1.09/21,7

1.10/18.8

1.11/15,7

1.12/11

1.13/19,7

1.1**4/9,**3

Byt č./m2

2.01/38

2.02/35.5

2.03/96,5

2.04/87

2.05/85

2.07/110,4

Zázemí

2.09/32,5

2.10/21,9

2.11/15,7

2.13/30,5 2.14/6,7

Byt č./m2

3.02/52.5 + 78

3.03/100 + 75

3.04/81

3.05/25,5

3.06/57

3.07/46, terasa 47

Zázemí

3.09/32.5

3.10/14

3.13/30,5

3.14/8

Byt č./m2

4.04/72,8

4.05/85.8

Zázemí

3.13/19,4

3.14/4.5

b) Pivovar

Suterén/m2

P0.01: 813m2, z toho 235m2 klubovna

Přízemí

P1.01/360

P1.02/64

P1.03/104

F 1.03/10²

2NP

P2.01/380

3NP

P3.01/490

pivovar, podzámčí, Mariánské náměstí

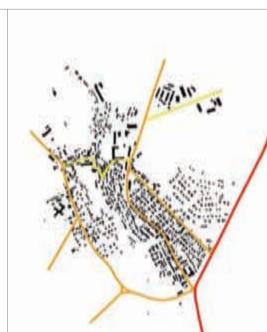
zámek, zámecký park, kostel

zastávka MHD na náměstí při hlavním dopravním tahu

zeleň

parky, zeleň zasahující do města

pox

vodní plochy

silniční tahy

silnice II třídy - meziměstská komunikace

silnice II třídy - městská komunikace

silnice III řídy - místní komunikace

vybavenost

občanská vybavenost

služby v parteru

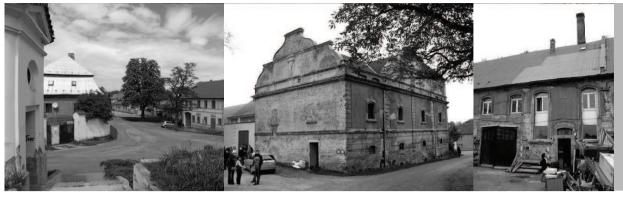
inverzní mapa

veřejné prostory

neveřejné prostory

M1/15000

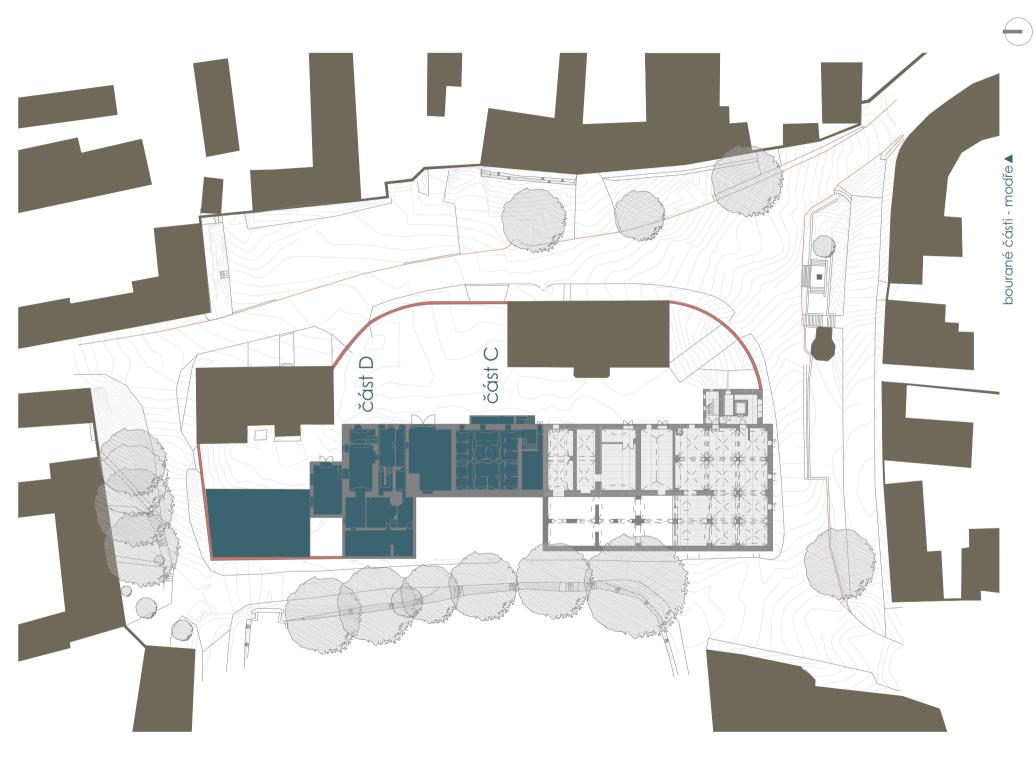

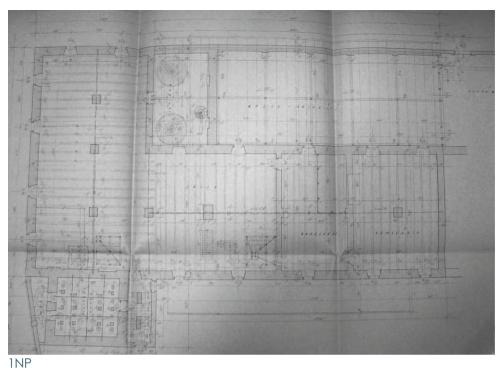

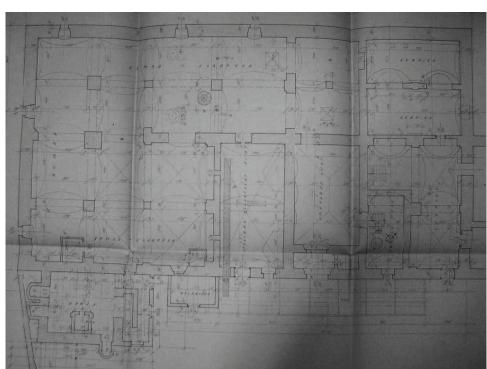

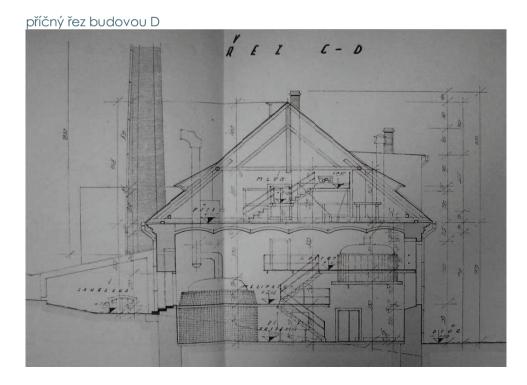

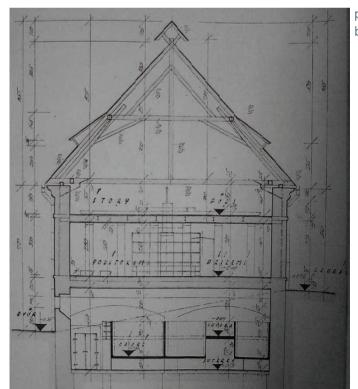

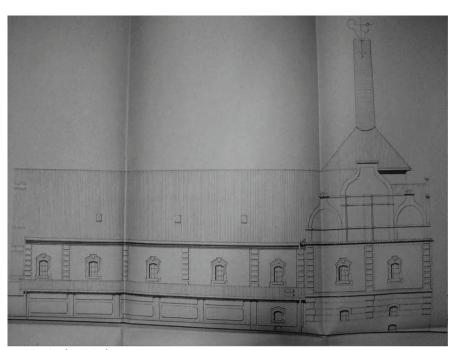
příčný řez budovou C

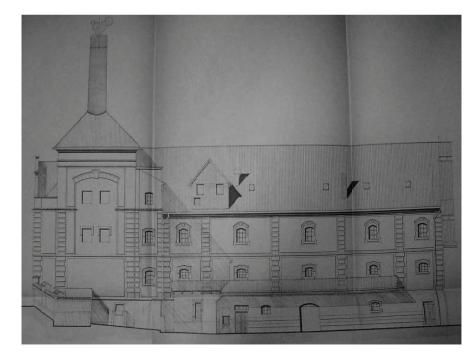
1PP

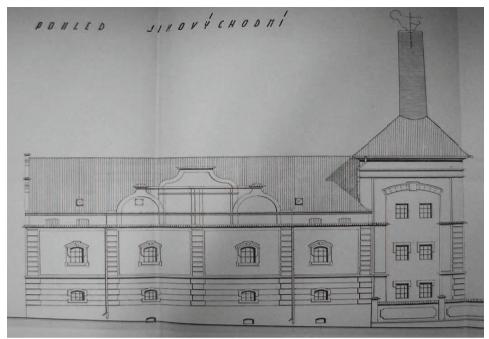

pohled západní

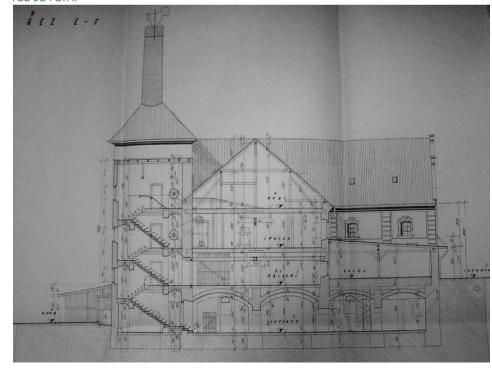

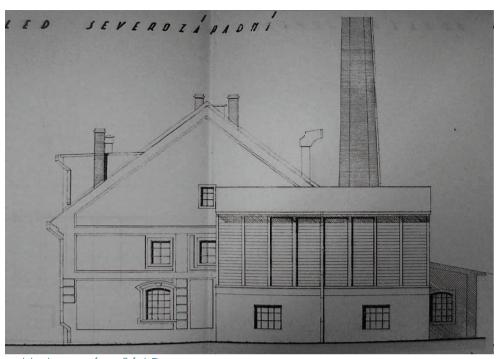
pohled východní

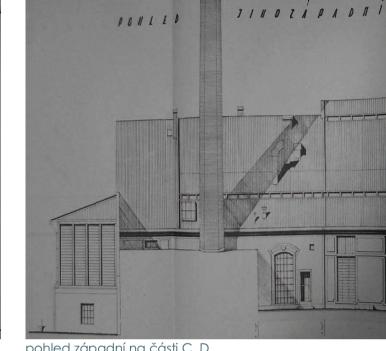

pohled jižní

řez severní

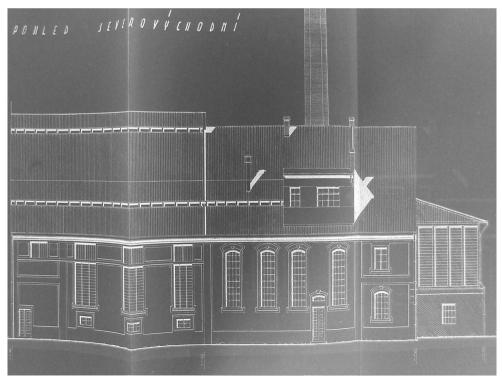

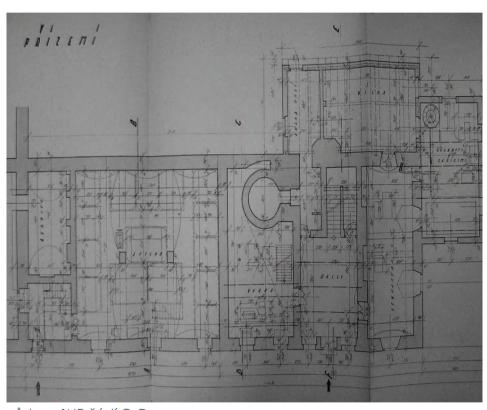

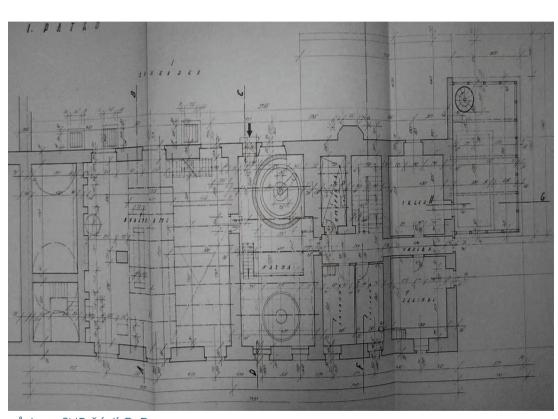
pohled severní na část D

pohled západní na části C, D

pohled východní na části C, D

půdorys 1NP částí C, D

půdorys 2NP částí C, D

Pohled na průchod do náměstíčka mezi pivovarem a bytovým domem, s molem, s herními prvky, pítkem. V přízemí jsou služby.

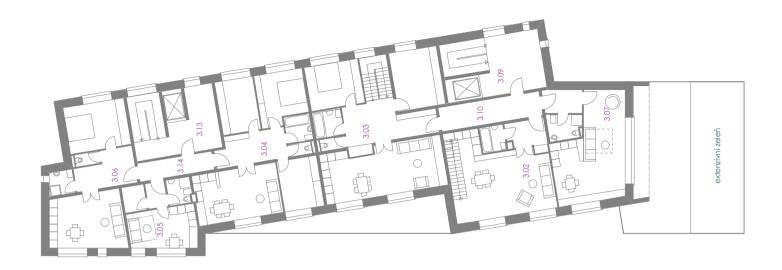

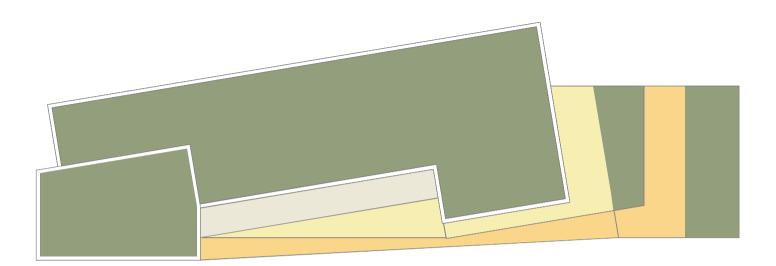

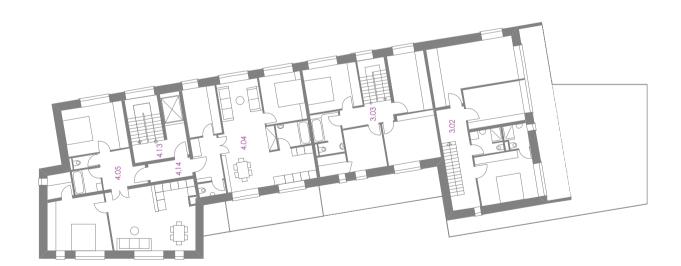

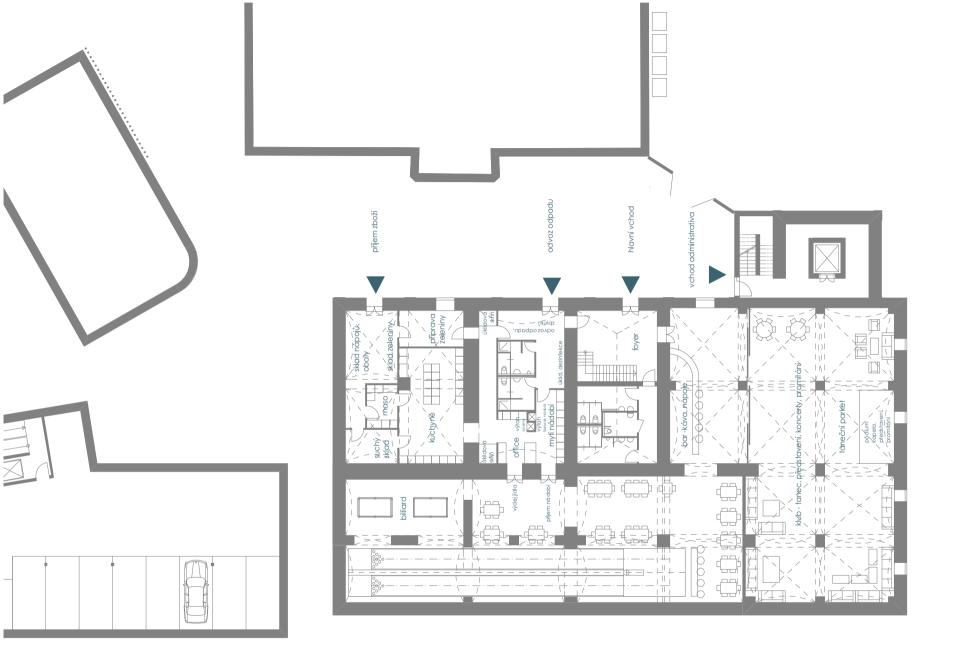

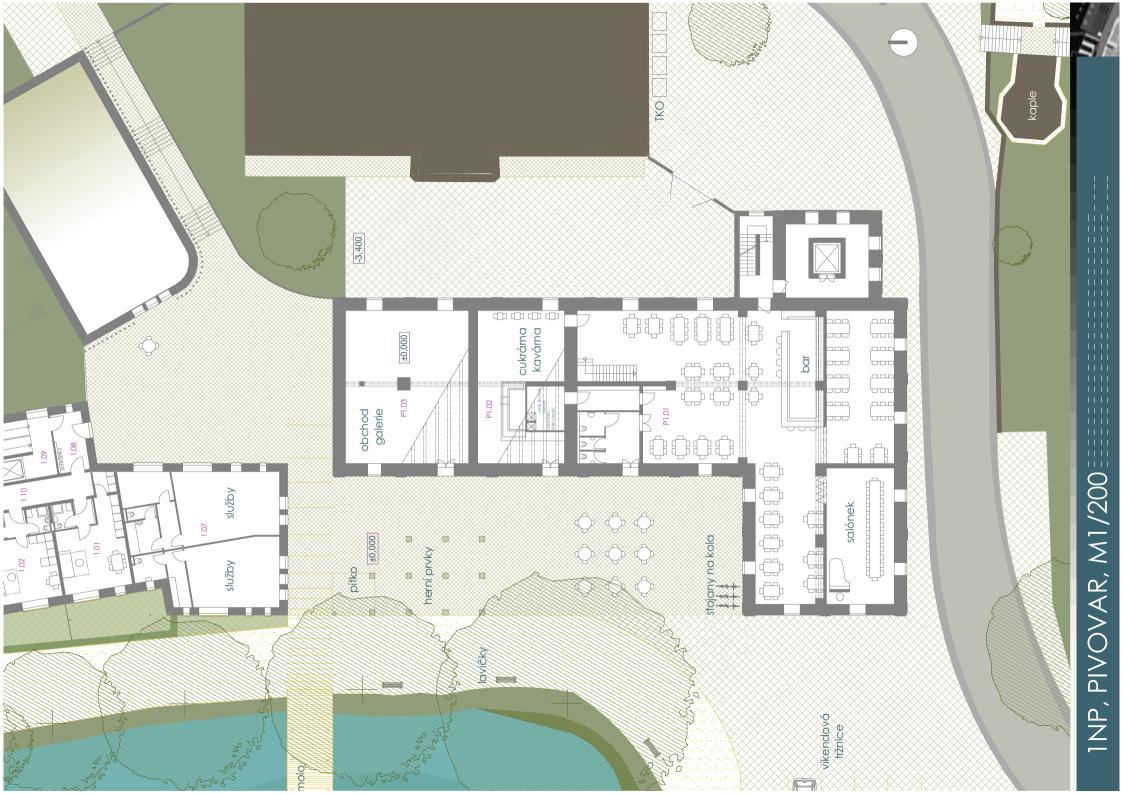

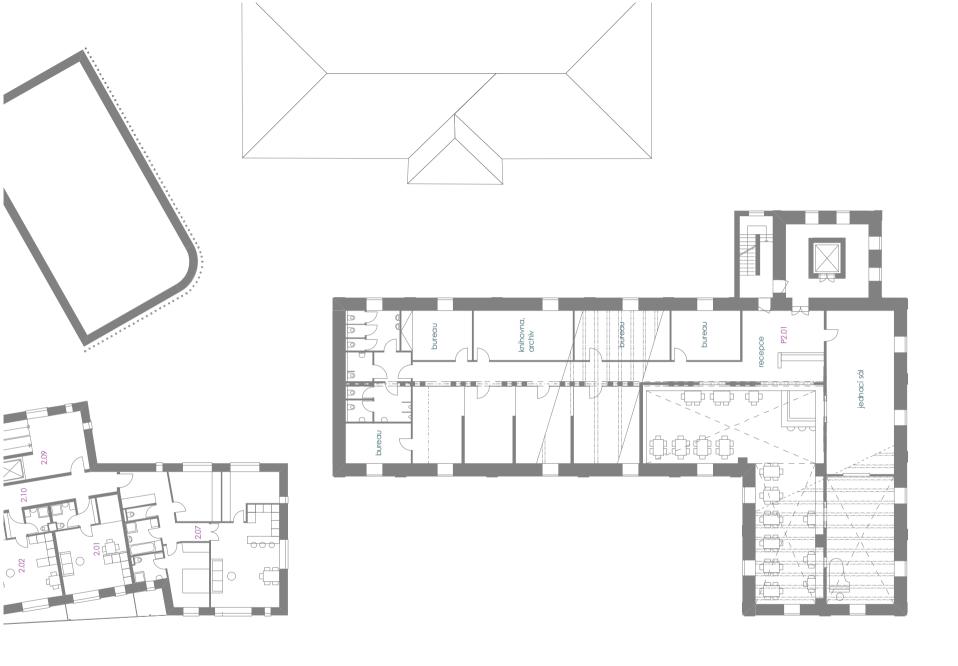

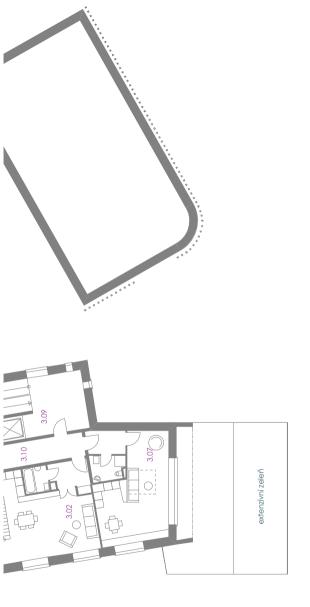

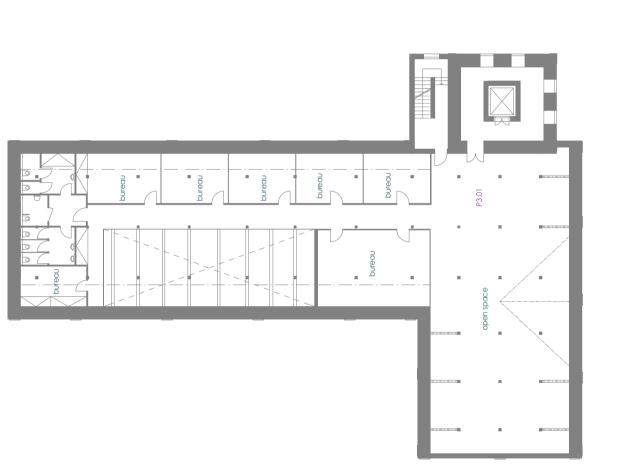

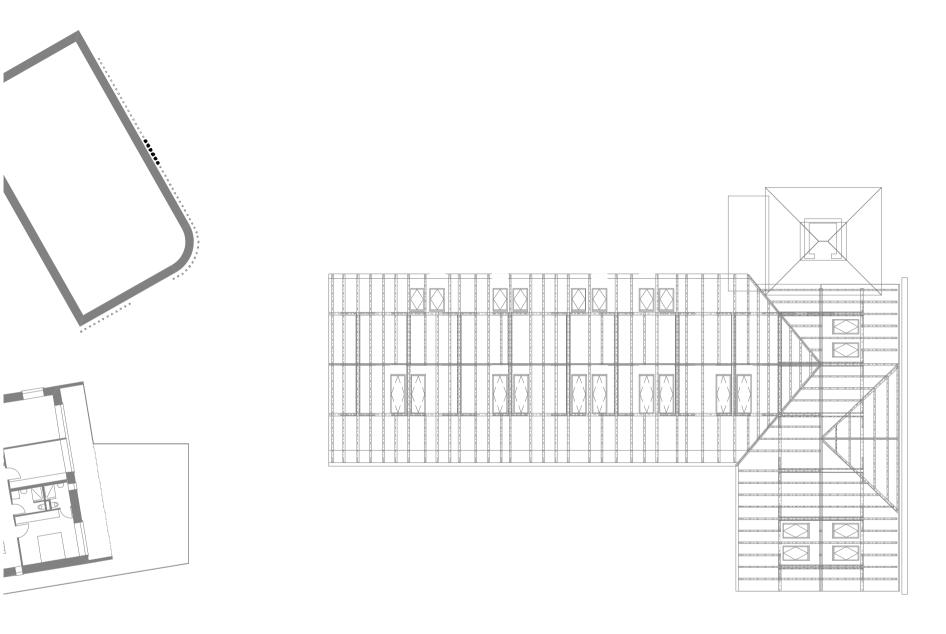

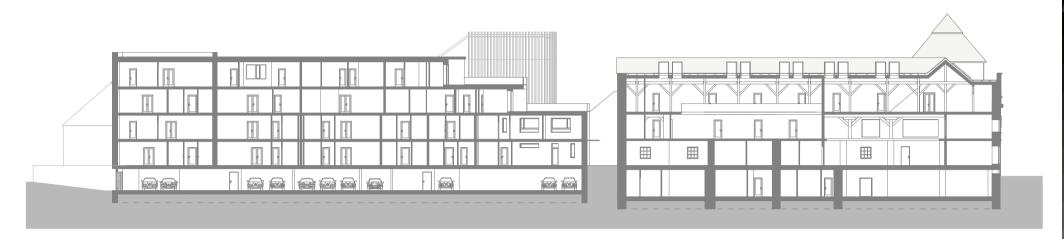

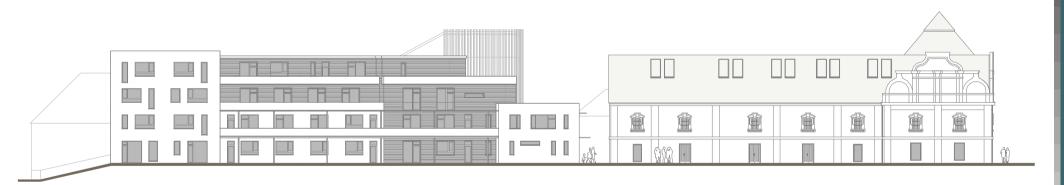

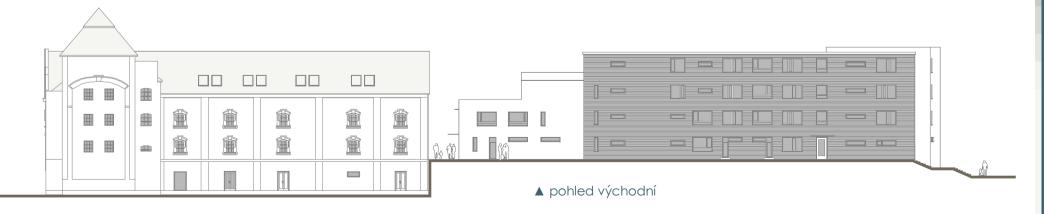

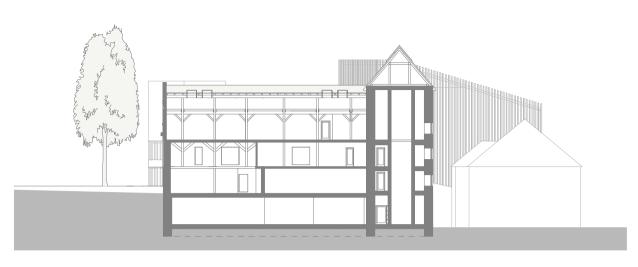

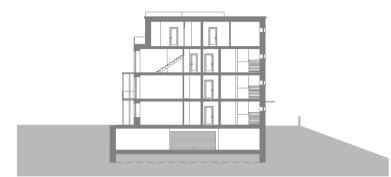
▲ řez západní podélný

▲ pohled západní

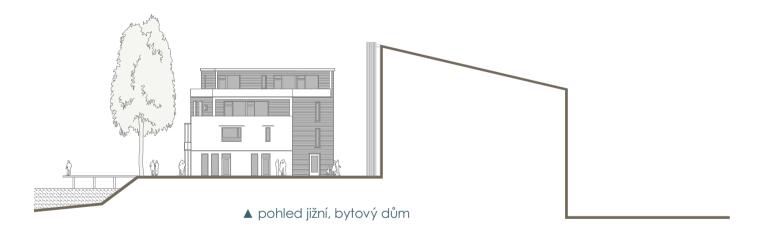

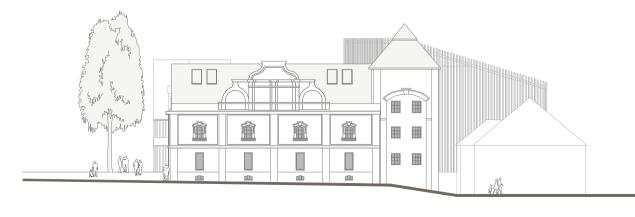

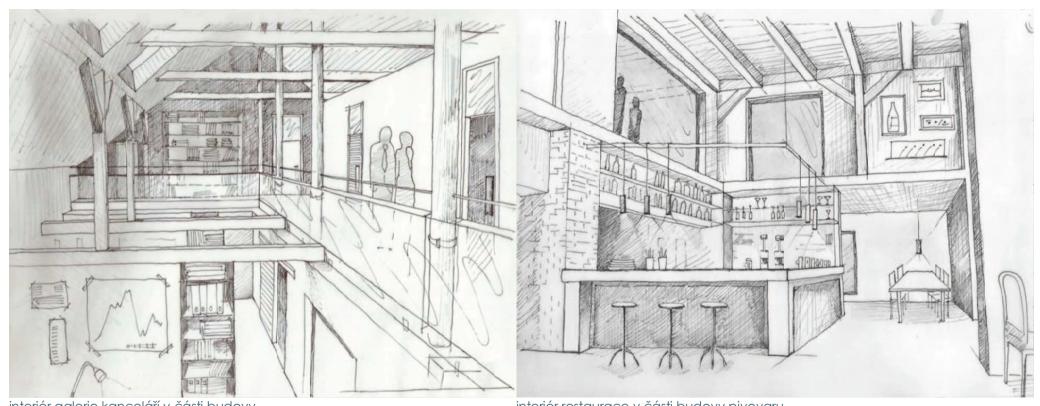
▲ řez jižní příčný, pivovar

▲ řez jižní příčný, bytový dům

■ pohled jižní, pivovar

interiér galerie kanceláří v části budovy pivovaru

interiér restaurace v části budovy pivovaru

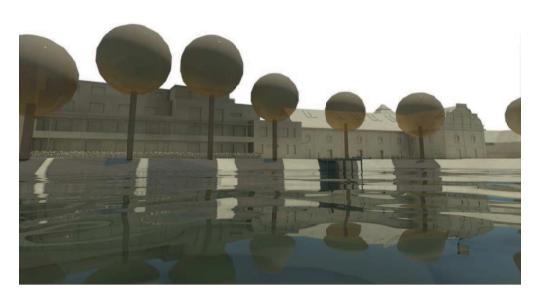

Pohled do náměstíčka uprostřed kompozice. Židle a stolek vynesené z budovy na sluníčko podtrhují intimitu místa.

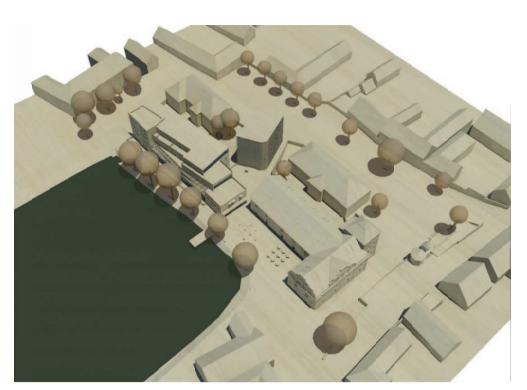

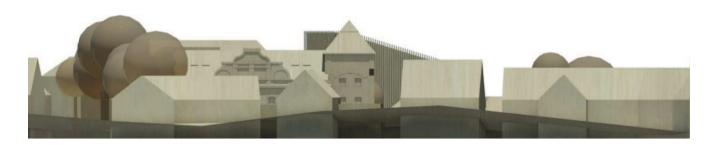

"Dřevěný model", ptačí perspektivy a pohled přes rybník.

"Dřevěný model", ptačí perspektivy a pohled přes domy z jihu.

Pohled na bytový dům směrem k pivovaru. Předzahrádky dodržují minimální hloubku 3m od veřejné komunikace, protože jsou zde v přízemí byty.

